O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING "BUXGALTERIYA HISOBI TO'G'RISIDA"GI QONUNI: EVOLYUTSIYA, AHAMIYAT VA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi
Buxgalteriya hisobi kafedrasi asistenti
Suyunov Sanjar Mirkomil o'g'li
Sattorov Maqsud Bobosher o'g'li
Bank-moliya fakulteti talabasi
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
maftunaotabekovna46@gmail.com
sanjarsuyunov056@gmail.com
maqsudsattorov111@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.24133229

Annotatsiya

Buxgalteriya hisobi har qanday iqtisodiy tizimning ajralmas qismi bo'lib, moliyaviy shaffoflik va ishonchlilikni ta'minlaydi. O'zbekistonda "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun iqtisodiy barqarorlik va investitsion muhitni yaxshilashda muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi, biroq uning xalqaro standartlarga muvofiqlashtirilishi va raqamli transformatsiyasi dolzarb masaladir. Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunining evolyutsiyasini, uning iqtisodiy ahamiyatini tahlil qilish hamda uni takomillashtirishning hozirgi holati va istiqbollarini o'rganishdan iborat. Tadqiqot keng qamrovli adabiyotlar sharhi metodologiyasiga asoslanib, O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi (LexUZ), Google Scholar va mahalliy ilmiy jurnallardagi 2020-2024-yillar oralig'ida nashr etilgan manbalarni tahlil qildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, 2016-yilda yangi tahrirda qabul qilingan qonun moliyaviy ma'lumotlarning shaffofligi va ishonchliligini oshirib, investitsion muhitni yaxshilashga hissa qo'shgan. Hozirda Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga o'tish jarayoni faol olib borilmoqda, 2027-yildan boshlab milliy standartlarni MHXS bilan uyg'unlashtirish rejalashtirilgan va 2027-2028-yillardan elektron hisobot topshirish majburiyati joriy etilishi kutilmoqda. Xulosa qilib aytganda, qonunchilikni MHXSga muvofiqlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish O'zbekistonning global iqtisodiyotga integratsiyalashuvini kuchaytirib, moliyaviy hisobotlarning xalqaro miqyosda qiyoslanuvchanligini oshiradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Kalit so‘zlar: buxgalteriya hisobi, buxgalteriya hisobi to'g'risidagi qonun, moliyaviy hisobot, mhxs, raqamli iqtisodiyot, o'zbekiston, qonunchilikni takomillashtirish

Kirish

Buxgalteriya hisobi har qanday iqtisodiy tizimning ajralmas qismi bo'lib, korxonalar, tashkilotlar va davlat organlarining moliyaviy faoliyati shaffofligini, ishonchliligini hamda samaradorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobini huquqiy tartibga solish "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun orqali amalga oshiriladi. Ushbu qonun mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi, investitsion muhitning jozibadorligini oshirish va xo'jalik yurituvchi subyektlarning hisobdorligini ta'minlash uchun asosiy huquqiy poydevor hisoblanadi [5, 9]. Qonunning asosiy maqsadi foydalanuvchilarni o'z vaqtida, to'liq va ishonchli moliyaviy va buxgalteriya hisobi ma'lumotlari bilan ta'minlashdan iborat [2, 3].

O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni dastlab 1996-yilda qabul qilingan bo'lib, iqtisodiy islohotlar jarayonida bir necha bor o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilgan, xususan, 2016-yil 13-apreldagi O'RQ-404-sonli Qonun bilan yangi tahrirda qabul qilingan [3, 13]. So'nggi yillarda qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha faol ishlar olib borilmoqda, jumladan, Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga o'tish, raqamli iqtisodiyot talablariga moslashish va elektron hisobot tizimini joriy etish kabi muhim o'zgarishlar rejalashtirilmoqda [4, 7, 15]. Ushbu o'zgarishlar buxgalteriya hisobi tizimining xalqaro standartlar bilan uyg'unlashuvini ta'minlash, hisobotlarning shaffofligini oshirish va tadbirkorlik subyektlari uchun qulaylik yaratishga qaratilgan [6].

Biroq, "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning amaldagi holati, uning amaliy qo'llanilishi hamda so'nggi va rejalashtirilgan qonunchilik o'zgarishlari kontekstida xalqaro ilg'or tajribalar bilan uyg'unlashuvi bo'yicha kompleks tahlil yetarlicha o'rganilmagan. Mavjud tadqiqotlar asosan qonunchilikning ayrim jihatlariga e'tibor qaratgan bo'lib, uning butun evolyutsion yo'li va kelajak istiqbollarini qamrab oluvchi tizimli yondashuvga ehtiyoj sezilmoqda.

Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekistonda "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning evolyutsiyasi, amaldagi holati va kelajak istiqbollarini tanqidiy tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot doirasida quyidagi savollarga javob topish ko'zda tutilgan:

TS1: "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning rivojlanishining asosiy bosqichlari va uning hozirgi kundagi asosiy qoidalari qanday?

TS2: Amaldagi qonunchilik raqamli iqtisodiyot va Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga (MHXS) o'tish sharoitida yuzaga kelayotgan muammolarni qanchalik samarali hal etmoqda?

TS3: Xalqaro tajriba asosida O'zbekistonning buxgalteriya hisobi qonunchiligini yanada takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari qaysilar?

Asosiy qism

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili: Qurbonov (2021) [5] va Omonov (2020) [9] kabi tadqiqotchilar "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning O'zbekistonda buxgalteriya hisobi va auditning mustahkam huquqiy asoslarini yaratishdagi fundamental rolini ta'kidlaydilar. Karimova (2021) [13] ushbu qonunchilikning rivojlanish bosqichlarini tahlil qilib, uning bozor iqtisodiyoti sharoitlariga moslashuvini ko'rsatadi. Xasanov (2022) [10] esa qonun hujjatlarining nazariy va amaliy jihatlarini chuqur o'rganib, uning xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatiga ta'sirini asoslab beradi. Xolmatov (2021) [16] qonunning amaliy ahamiyatini yoritib, moliyaviy ma'lumotlarning ishonchliligi va shaffofligini ta'minlashdagi o'rnini qayd etadi. Ushbu tadqiqotlar qonunning iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va investitsion muhitni yaxshilashdagi ahamiyatini bir ovozdan e'tirof etadi [5, 9, 16].

Adabiyotlarda qonunchilikni yanada takomillashtirish va xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish masalalari markaziy o'rin tutadi. G'ulomov (2023) [7] va To'xliyev (2023) [14] Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga o'tish jarayonida buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishning dolzarb muammolarini ko'rib chiqadilar. Ular MHXSni joriy etish nafaqat normativ-huquqiy bazani o'zgartirishni, balki buxgalteriya metodologiyasini qayta ko'rib chiqish va mutaxassislarning malakasini oshirishni ham talab qilishini ta'kidlaydilar. Pardayev (2022) [6] va Raximov (2022) [12] buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlarini, jumladan, kichik va o'rta biznes subyektlari uchun hisob-kitob tartiblarini soddalashtirish hamda hisobdorlik mexanizmlarini kuchaytirish zarurligini ilgari suradilar. Abduvaxidov (2021) [8] esa buxgalteriya hisobi qonunchiligini liberallashtirish orqali tadbirkorlik subyektlariga yuklangan tartibga solish yukini kamaytirish imkoniyatlarini o'rganadi.

Zamonaviy tendensiyalar doirasida raqamli iqtisodiyotning buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishdagi o'rni alohida e'tiborga loyiq. Qodirov (2022) [15] raqamli texnologiyalarni buxgalteriya hisobi jarayonlariga integratsiya qilishning samaradorligini va ma'lumotlar ishonchliligini oshirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Ismatullayev (2023) [11] xorijiy mamlakatlarning buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirish bo'yicha tajribasini o'rganib, O'zbekiston uchun mos keladigan ilg'or amaliyotlarni joriy etish imkoniyatlarini tahlil qiladi. G'aniyev (2022) [17] esa amalga oshirilayotgan islohotlarning iqtisodiy samaradorligini baholab, xalqaro standartlarga mos keladigan buxgalteriya tizimining investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishdagi rolini ta'kidlaydi. Ushbu tadqiqotlar "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning doimiy ravishda rivojlanib borayotgan iqtisodiy sharoitlarga moslashish zarurligini ko'rsatadi.

Tadqiqot metodologiyasi: Ushbu tadqiqot O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni va uning amaliyotini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, keng qamrovli adabiyotlar sharhi metodologiyasiga asoslanadi. Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi (LexUZ), Google Scholar hamda "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar", "Iqtisodiyot va moliya", "Buxgalteriya hisobi va audit" kabi mahalliy ilmiy jurnallar orqali to'plandi. "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun", "buxgalteriya hisobi qonunchiligi", "MHXS O'zbekiston" kabi kalit so'zlar qo'llanildi. Tadqiqot 2016-2024-yillar oralig'ini qamrab oldi, biroq tahlilga 2020-yildan keyin nashr etilgan manbalar kiritildi.

"Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun va uning ijrosiga bevosita aloqadorlik.

2020-yildan keyin nashr etilgan ilmiy maqolalar, monografiyalar va rasmiy normativ-huquqiy hujjatlar.

O'zbekiston kontekstiga oid yoki xalqaro tajribani tatbiq etishni ko'rib chiqqan manbalar.

O'zbek tilidagi yoki rasmiy tarjimasi mavjud manbalar.

Mavzuga aloqador bo'lmagan yoki umumiy iqtisodiy masalalarni yoritgan manbalar.

2020-yilgacha nashr etilgan ilmiy ishlar (qonunning dastlabki tahrirlari bundan mustasno).

Dublikat manbalar.

Dastlabki qidiruvda 150 dan ortiq manba aniqlandi. Dublikatlar va mavzuga oid bo'lmagan materiallar chiqarilgach, 75 ta manba qoldi. Kiritish va chiqarish mezonlari asosida sinchkovlik bilan saralashdan so'ng, ushbu maqola tahliliga 19 ta eng dolzarb va ishonchli manba kiritildi [5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19]. Ushbu metodologiya tadqiqotning ob'ektivligi va ilmiy asoslanganligini ta'minladi.

Tahlil va natijalar: O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni buxgalteriya hisobi va audit tizimining huquqiy asoslarini mustahkamlashda muhim rol o'ynadi. Ushbu qonun moliyaviy ma'lumotlarning shaffofligi, ishonchliligi va to'liqligini ta'minlash orqali xo'jalik yurituvchi subyektlarning hisobdorligini oshirmoqda [5, 9, 16]. Bu, o'z navbatida, boshqaruv qarorlari uchun mustahkam asos yaratib, investitsion muhitni yaxshilash va iqtisodiy barqarorlikka hissa qo'shmoqda [17]. Qonunning 2016-yilgi yangi tahriri bozor iqtisodiyoti talablariga moslashishda muhim qadam bo'ldi [13].

So'nggi yillarda buxgalteriya hisobi qonunchiligini xalqaro standartlarga, xususan, Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiqlashtirish jarayoni faol olib borilmoqda. G'ulomov (2023) va To'xliyev (2023) ta'kidlaganidek, MHXSga o'tish buxgalteriya hisobi tizimining global iqtisodiyotga integratsiyalashuvi uchun zarur shart hisoblanadi [7, 14]. Hozirda MHXSni qo'llash ixtiyoriy bo'lsa-da, 2027-yildan boshlab milliy buxgalteriya hisobi standartlarini MHXS bilan uyg'unlashtirish rejalashtirilgan [4]. Bu o'zgarish moliyaviy hisobotlarning xalqaro miqyosda qiyoslanuvchanligi va tushunarliligini oshirib, xorijiy investorlar uchun O'zbekiston bozorining jozibadorligini kuchaytiradi [14].

Qonunchilikni takomillashtirish jarayonida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ham inobatga olinmoqda. Qodirov (2022) ta'kidlaganidek, buxgalteriya hisobida raqamli texnologiyalarni joriy etish hisobot jarayonlarini soddalashtirish, ma'lumotlarning tezkorligini ta'minlash va xatolarni kamaytirish imkonini beradi [15]. Taklif etilayotgan yangi tahrirda moliyaviy hisobotlarni Yagona hisobot tizimi orqali elektron shaklda topshirish majburiyati ko'zda tutilgan bo'lib, bu kichik va o'rta biznes subyektlari uchun 2027-yildan, barcha xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun esa 2028-yildan majburiy bo'lishi kutilmoqda [4]. Bu o'zgarishlar hisobot berish samaradorligini oshirishga va ma'lumotlarga tezkor kirishni ta'minlashga qaratilgan.

Qonunning amaliyotdagi ijrosi va uning talablariga rioya etilishi qat'iy nazorat qilinadi. Buxgalteriya hisobi qonunchiligida belgilangan majburiyatlarni buzganlik, xususan, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligi va ishonchliligini ta'minlamaslik, shuningdek, inventarizatsiyani o'tkazmaslik mansabdor shaxslarga nisbatan ma'muriy javobgarlikni keltirib chiqaradi. Birinchi marta sodir etilganda bazaviy hisoblash miqdorining 3 baravaridan 7 baravarigacha, takroran sodir etilganda esa 7 baravaridan 10 baravarigacha jarima qo'llanilishi mumkin [1]. Bu javobgarlik mexanizmi buxgalteriya hisobi subyektlarining qonun talablariga qat'iy rioya etishini va moliyaviy intizomni mustahkamlashni ta'minlaydi. Qonunchilikni yanada liberallashtirish [8] va xorijiy tajribani tatbiq etish [11] bo'yicha takliflar ilgari surilmoqda. Tadqiqotchilar buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishning dolzarb yo'nalishlarini ko'rib chiqib, uning zamonaviy iqtisodiy sharoitlarga moslashish zarurligini ta'kidlaydilar [6, 12]. "Jamoatchilik manfaatlarini ko'zlovchi tashkilotlar" kabi yangi tushunchalarni kiritish orqali hisobdorlikni oshirish ham muhim yo'nalishlardan hisoblanadi [4].

Quyidagi 1-jadvalda "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning amaldagi tahriri va taklif etilayotgan yangi tahriri o'rtasidagi asosiy farqlar umumlashtirilgan bo'lib, bu o'zgarishlarning qonunchilik rivojlanishidagi ahamiyatini yaqqol ko'rsatadi:

1-jadval. "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning amaldagi va taklif etilayotgan tahrirlari o'rtasidagi asosiy farqlar

Xususiyat	Amaldagi qonun (2016-yil tahriri)	Taklif etilayotgan yangi tahrir (loyihasi)
Nomi	"Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun	"Buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot to'g'risida"gi Qonun
Moddalar soni	32 ta modda	47 ta modda (5 bob)
MHXSga munosabat	Ixtiyoriy qo'llash imkoniyati	2027-yildan milliy standartlarni MHXS bilan uyg'unlashtirish
Hisobot topshirish	An'anaviy va elektron shakllar	Yagona hisobot tizimi orqali elektron shaklda (2027-2028-yildan majburiy)
Yangi tushunchalar	Kiritilmagan	"Jamoatchilik manfaatlarini ko'zlovchi tashkilotlar"
Hujjatlarni saqlash	Kamida 5 yil	Kamida 5 yil, elektron hisobotlarni arxivga topshirish bekor qilingan (2022-yildan)

Ushbu tahlil "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishdagi strategik ahamiyatini ko'rsatadi. Qonunchilikdagi takomillashtirishlar, xalqaro standartlarga integratsiya va raqamlashtirishga e'tibor buxgalteriya hisobi tizimining samaradorligi va ishonchliligini oshirishga xizmat qiladi.

Muhokama: Ushbu tadqiqot "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning O'zbekiston iqtisodiyotidagi fundamental rolini va uning doimiy takomillashuvini ko'rsatdi. Qonunning Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga integratsiyalashuvi va raqamli texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan so'nggi o'zgarishlari moliyaviy hisobotlarning shaffofligi va ishonchliligini oshirishga xizmat qiladi [4, 7, 14]. Bu natijalar Qurbonov [5] va Omonov [9] kabi tadqiqotchilarning qonunning huquqiy asoslarni mustahkamlashdagi ahamiyati haqidagi fikrlarini tasdiqlaydi. Shuningdek, G'ulomov [7] va To'xliyev [14] tomonidan MHXSga o'tishning dolzarbligi borasidagi xulosalar ham ushbu tadqiqot natijalari bilan uyg'un. Biroq, Pardayev [6] va Abduvaxidov [8] ta'kidlaganidek, qonunchilikni liberallashtirish va takomillashtirish jarayonida hali ham hal etilishi lozim bo'lgan muammolar mavjud.

Topilgan natijalar shuni ko'rsatadiki, qonunning evolyutsiyasi nafaqat texnik yangilanish, balki O'zbekistonning global iqtisodiy makonga integratsiyalashuvi va boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan strategik yo'nalishdir. MHXSni qo'llashga o'tish va Yagona hisobot tizimini joriy etish moliyaviy ma'lumotlarning xalqaro miqyosda qiyoslanuvchanligini ta'minlab, xorijiy investorlar uchun mamlakatning jozibadorligini sezilarli darajada oshiradi [4, 14]. Bu o'zgarishlar korxonalar uchun hisobot berish jarayonlarini soddalashtirish, ma'lumotlarning tezkorligini ta'minlash va xatolarni kamaytirish imkonini beradi [15]. Amaliy jihatdan, bu qonun ijrosi moliyaviy hisobot foydalanuvchilari, jumladan, investorlar, kreditorlar va davlat organlari uchun qaror qabul qilish sifatini oshiradi.

Ushbu tadqiqotning cheklovlari uning adabiyotlar sharhi metodologiyasiga asoslanganligi va empirik ma'lumotlarni o'z ichiga olmaganligidir. Shuningdek, tahlil asosan O'zbekiston kontekstiga qaratilgan bo'lib, boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi bilan chuqur qiyosiy tahlil o'tkazilmagan. Kelajakdagi tadqiqotlar MHXSga o'tishning investitsion muhitga va korporativ boshqaruvga ta'sirini empirik jihatdan o'rganishga, shuningdek, raqamli hisobot tizimlarini joriy etishdagi amaliy muammolarni tahlil qilishga qaratilishi mumkin. Qonunchilik talablariga rioya etilishining samaradorligi va nazorat mexanizmlarining ta'sirini baholash ham muhim yo'nalishlardan biridir.

Xulosa va takliflar

Ushbu tadqiqot "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunning O'zbekiston iqtisodiyotidagi fundamental ahamiyatini ko'rsatdi. Qonun moliyaviy shaffoflik, ishonchlilik va xo'jalik yurituvchi subyektlarning hisobdorligini ta'minlashda asosiy huquqiy poydevor bo'lib xizmat qiladi. Uning rivojlanishi, xususan, 2016-yilgi yangi tahrir va Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga o'tish jarayoni, mamlakatning global iqtisodiyotga integratsiyalashuvini ta'minlamoqda. Raqamli texnologiyalarni joriy etish, jumladan, Yagona hisobot tizimi orqali elektron hisobot berishga o'tish hisob jarayonlarini sezilarli darajada soddalashtiradi va ma'lumotlarga tezkor kirishni ta'minlaydi. Qonun talablariga rioya etmaslik uchun javobgarlikning mavjudligi uning ijrosini ta'minlashga xizmat qiladi. Kelajakda MHXSni to'liq tatbiq etish bo'yicha sa'y-harakatlarni davom ettirish, buxgalterlar malakasini oshirish va raqamli tizimlarni yanada takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hujjat 05.09.2024 01 sanasi holatiga - Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonunchilikda belgilangan majburiyatlarni buxgalteriya hisobi subyektining va (yoki) buxgalter... – https://lex.uz/docs/-97664
2. Hujjat yangi tahrirda qabul qilingan – https://lex.uz/m/acts/-90762
3. 279-I-сон 30.08.1996. Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida - Hujjat yangi tahrirda qabul qilingan – https://lex.uz/docs/-90762

4. «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi Qonunda nimalar o‘zgaradi – https://buxgalter.uz/oz/publish/doc/text212220_buhgalteriya_hisobi_tugrisidagi_qonunda_nimalar_uzgaradi
5. Qurbonov, M. M. (2021). Buxgalteriya hisobini tashkil etish va yuritishning huquqiy asoslari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (4), 116-127. – http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/10_Qurbonov.pdf
6. Pardayev, N. R. (2022). O‘zbekistonda buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirish yo‘nalishlari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (2), 160-170. – http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/13_Pardayev.pdf
7. G'ulomov, Sh. A. (2023). Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga o'tish sharoitida buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirish masalalari. Iqtisodiyot va moliya, (1), 105-112. – https://iqtisodiyotvamoliya.uz/wp-content/uploads/2023/01/14.-Gulomov-Sh.A..pdf
8. Abduvaxidov, A. A. (2021). Buxgalteriya hisobi qonunchiligini liberallashtirishning dolzarb masalalari. Buxgalteriya hisobi va audit, (2), 34-40. – https://buxgalteriya.uz/upload/iblock/c3c/c3c137456722237e196025114115451e.pdf
9. Omonov, S. S. (2020). O‘zbekistonda buxgalteriya hisobi va auditni rivojlantirishning huquqiy asoslari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (5), 145-155. – http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/12_Omonov.pdf
10. Xasanov, M. X. (2022). Buxgalteriya hisobi qonunchiligining nazariy va amaliy jihatlari. Moliyaviy tadqiqotlar, (3), 88-95. – https://moliyaviy-tadqiqotlar.uz/wp-content/uploads/2022/09/12.-Xasanov-M.X..pdf
11. Ismatullayev, Z. A. (2023). Buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishda xorij tajribasi. Iqtisodiyot va moliya, (2), 110-117. – https://iqtisodiyotvamoliya.uz/wp-content/uploads/2023/02/15.-Ismatullayev-Z.A..pdf
12. Raximov, F. R. (2022). Buxgalteriya hisobi qonunchiligining zamonaviy tendensiyalari. Buxgalteriya hisobi va audit, (4), 55-62. – https://buxgalteriya.uz/upload/iblock/58c/58c252278918258352652150116812 8f.pdf
13. Karimova, G. A. (2021). O‘zbekistonda buxgalteriya hisobi qonunchiligining rivojlanish bosqichlari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (3), 130-139. – http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/11_Karimova.pdf
14. To'xliyev, N. M. (2023). Buxgalteriya hisobi qonunchiligini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish. Moliyaviy tadqiqotlar, (1), 75-82. – https://moliyaviy-tadqiqotlar.uz/wp-content/uploads/2023/03/10.-Tuxliyev-N.M..pdf
15. Qodirov, U. T. (2022). Buxgalteriya hisobi qonunchiligini takomillashtirishda raqamli iqtisodiyotning o‘rni. Iqtisodiyot va moliya, (4), 98-105. – https://iqtisodiyotvamoliya.uz/wp-content/uploads/2022/04/13.-Qodirov-U.T..pdf
16. Xolmatov, A. B. (2021). Buxgalteriya hisobi qonunchiligining amaliy ahamiyati. Buxgalteriya hisobi va audit, (3), 45-52. – https://buxgalteriya.uz/upload/iblock/61d/61d0172671e2281a179515561131154c.pdf
17. G'aniyev, S. N. (2022). Buxgalteriya hisobi qonunchiligini isloh qilishning iqtisodiy samaradorligi. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (1), 115-125. – http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/10_Ganiyev.pdf
18. G'aniyev, D. A. (2021). Buxgalteriya hisobi va auditning nazariy-metodologik asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya.